

1. Szakmai követelmények

A szinopszisok elkészítésével kapcsolatos előírások

A szinopszishoz tartoznia kell a jelen fejezetben kiírt kutatási témák kidolgozására alkalmazni kívánt módszer megnevezését, a módszertan részletesebb (de legfeljebb 1 oldal terjedelmű) leírását, továbbá azt, hogy az Ajánlattevő milyen módon kívánja a valamennyi tanulmányra meghatározott fő szempontokat érvényesíteni és az adott részfeladat kutatási célját elérni.

Az ajánlatok elbírálása során a szakmai zsűri megvizsgálja, hogy:

- a szinopszisban foglaltak lehetővé teszik-e az ajánlat tárgya szerinti kutatási cél elérését,
- az alkalmazott kutatási módszer alkalmas-e a kutatási cél elérésére,
- milyen a téma kifejtésének mélysége, a szinopszis koherenciája, tudományos igényessége.

A jelen fejezetben meghatározott szakmai követelmények és a szinopszis a nyertes Ajánlattevővel kötött vállalkozási szerződés mellékletét képezik, és irányadó annak későbbiekben történő megítélésében, hogy a nyertes Ajánlattevő szerződéses kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tett-e.

Valamennyi tanulmány kidolgozásának fő szempontja, hogy

- az adott tudományos szakterületen miként lehet támogatni a fenntartható társadalom felé való átmenetet (az 1.1 résztema esetén a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia érvényesülésének nyomonkövetésével, az 1.2 és 1.3 résztemák esetén a környezetpolitikai intézkedések hasznai révén, illetve az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartása),
- az eddigi hazai, vagy hazai szempontból releváns nemzetközi kutatások milyen válaszalternatívákat fogalmaztak meg a fenntarthatósági átmenettel kapcsolatosan, s ezek alapján milyen megoldások közpolitikai gyakorlatban való alkalmazását javasolja a későbbiekben a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács az Országgyűlés által 2013. március 25-én elfogadott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia érvényre juttatásához.

1.1 A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia monitoring rendszerének kialakítására vonatkozó javaslati csomag („Kézikönyv”) kidolgozása

Magyarország nemzeti erőforrásainak hosszú távú megőrzése és gyarapítása érdekében az Országgyűlés 2013. március 25-én elfogadta a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiát. A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiában foglaltak megvalósítása közös feladata a kormányzati szereplőknek, a nem kormányzati intézményeknek, a családoknak és az egyéneknek. A végrehajtásban közreműködő szervezetek fóruma a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, amely letéteményese a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia rendszeres felülvizsgálatának. Ennek keretében az Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács két évente a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia végrehajtásának állására vonatkozó monitoring jelentés (továbbiakban: Jelentés) elkészítését kezdeményezi, amely megvizsgálja a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiában foglalt célkitűzések megvalósulását és a

jogalkotási folyamat során a fenntarthatósági szempontok érvényesülését. A Jelentésben az elkészítésért felelős Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács megfogalmazza azokat a javaslatokat, amelyek a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia jobb megvalósulását biztosíthatják a következő időszakban.

Az 1.1 kutatási feladat céljai:

(1) A Jelentésnek a 18/2013. (III. 28.) Országgyűlési Határozatnak megfelelő tartalmú elkészítését lehetővé tevő, a Jelentés kidolgozásának kétéves folyamatát (az Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia monitoringját) részletesen bemutató „Kézikönyv” elkészítése, ebben a monitoring folyamat részletes bemutatása.

A folyamat ismertetése térjen ki a szükséges koordinációs mechanizmusok, az együttműködő partnerek, bevonandó szakértők, alkalmazandó indikátorok és a hatékony ütemezés kérdéseire.

(2) A „Kézikönyv” tartalmának, felépítésének meghatározása, valamint a tartalmi elemek (fejezetek) kidolgozása.

(3) A „Kézikönyv”-nek alkalmasnak kell lennie arra, hogy azt sorvezetőként, metodikai útmutatóként használva a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács Titkársága a Jelentést elkészíthesse.

1.2 Környezetpolitikai alternatívák értékelése: a környezetvédelmi intézkedések hasznainak közgazdasági értékelése

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia egyik lényeges, központi célkitűzés-rendszere a természeti erőforrások megőrzése, a természeti tőkével való fenntartható gazdálkodás. E célrendszer teljesítésének egyik legkézenfekvőbb szakpolitikai területe a környezetvédelem. A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia hatékony megvalósításának egyik kulcsproblémája, hogy a kormányzat és a magánszereplők által környezetvédelemre allokálható források általában kevesebbek, mint ahány környezeti szakpolitikai rész cél és teendő a különböző környezetileg releváns szakpolitikai stratégiákban és programokban megjelenik. A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia hatékony végrehajtását kifejezetten jól szolgálná, ha a döntéshozók ismernék, hogy milyen az egyes környezetpolitikai intézkedési alternatívák költség-haszon értéke, s ez alapján a számos rész cél és beavatkozási alternatíva közötti prioritás rangsor felállítható lenne.

Jelen kutatás arra irányul, hogy a környezeti jellegű lehetséges intézkedések haszon oldalát vizsgálja meg.

Az 1.2 kutatási feladat céljai:

(1) A kutatás adjon szakirodalmi áttekintést általában a természeti erőforrások jóléti hasznairól, ezen hasznok közgazdasági értékéről.

(2) A kutatás – főként eddigi hazai vagy külföldi kutatások publikált eredményeinek rendszerezése alapján, de a kutatók saját elemi vizsgálat elvégzését is vállalhatják – adjon konkrét becslést arra, hogy milyen hazai környezeti problémák csökkentése jár a legnagyobb jóléti eredménnyel, Magyarország mely környezeti problémáit (akár a szennyezések oldalán, akár a természeti erőforrások felhasználása oldalán) kell a többenél előbb kezelnie, vagyis milyen becslés adható a környezeti intézkedések társadalmi haszon szerinti prioritási sorba rendezésére.

1.3 Az ökoszisztéma szolgáltatások szerepe a gazdasági versenyképesség fenntartásában

Az utóbbi időkben a globális és EU szintű szakpolitikák irányát egyre jobban befolyásolja az ökoszisztéma szolgáltatások koncepciója. Majd minden gazdálkodási tevékenység alapja az ökoszisztéma funkciók és folyamatok nyújtotta lehetőségek kihasználása. Ugyanakkor a gazdálkodási gyakorlat valamilyen mértékben átalakítja az ökológiai funkciókat és folyamatokat annak érdekében, hogy növelje a nyerhető ellátó szolgáltatásokat. A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia által feltárt egyik súlyos nemzeti kockázat, hogy az általánosan használt gazdálkodási módok mára kiterjedten és dokumentált módon a szélesebb természeti folyamatok és állapotok rovására produkálnak rövid távú gazdasági eredményeket.

Mindezek miatt az egyik elsőszámú szakpolitikai dilemmának tűnik, hogy lehetséges-e a gazdaság – vagy bármely gazdasági ágazat – versenyképességét összhangba hozni az úgynevezett szabályozó szolgáltatások értékének megőrzésével, ökológiailag fenntartható és társadalmilag igazságos kínálatával.

Az 1.3 kutatási feladat céljai:

A kutatás egy megfelelően indokolt módon példának kiválasztott szakpolitikai terület, ágazat esetén vizsgálja meg

- (1) az adott gazdasági ágazat versenyképességének viszonyát az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartásával, nemzeti, regionális és helyi szinten egyaránt, s hogy
- (2) miként kell a kiválasztott szakpolitikai, ágazati terület szabályozását, irányítási intézményrendszerét átalakítani annak érdekében, hogy az ökoszisztéma szolgáltatások tragédiája ne következzen be, és fenntartható módon versenyképes gazdasági ágazat létrejöttét és működését támogassa, továbbá
- (3) vonjon le következtetést arra, hogy a kiválasztott szakpolitikai területre vonatkozó, az ökoszisztéma-szolgáltatások minősége és a versenyképesség közötti kapcsolat jellemzői mennyiben általánosíthatók vagy vihetők át más szakpolitikai területre.